

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Balla Miklós ügyvéd (címe) által képviselt dr. felperes neve (címe) felperesnek, a dr. Kapolyi József ügyvéd (címe) által képviselt I. rendű alperes neve (címe) I. rendű, a ... ügyvezető (címe) által képviselt II. rendű alperes neve (címe) II. rendű alperesek ellen, kártérítés megfizetése iránt indított perében, a Fővárosi Bíróság 2007. június 20. napján meghozott, 15.P.22.295/2006/28. számú ítélete ellen, az I. rendű alperes részéről 32. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán, meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel meg nem támadott részét nem érinti, fellebbezett rendelkezését pedig részben megváltoztatja és az I. rendű alperes marasztalását 1.500.000 (egymillió-ötszázezer) forintra és kamataira, az elsőfokú részperköltség összegét 150.000 (százötvenezer) forintra leszállítja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 25.000 (huszonötezer) forint másodfokú perköltséget, továbbá térítsen meg az államnak felhívásra 90.000 (kilencvenezer) forint fellebbezési eljárási illetéket.

További 30.000 (harmincezer) forint fellebbezési eljárási illetéket pedig a felperes köteles felhívásra az államnak megtéríteni.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az I. rendű alperes értékpapír és devizaügyletek közvetítésével és lebonyolításával, valamint az ezekhez kapcsolódó egyéb szolgáltatások nyújtásával foglalkozó cég.

Az I-II. rendű alperesek 2004. június 1-én megbízási szerződést kötöttek, amellyel a II. rendű alperes az I. rendű alperes üzleti tevékenységét elősegítő ügyellátásra vállalt kötelezettséget. Kikötötték, hogy a közöttük létrejött megállapodás alapján a II. rendű alperes nem végezhet a tőkepiacról szóló 2001. évi CXX. törvény 5. § 103/a pontjában meghatározott tevékenységet; ennek megfelelően az ügyfelektől pénzt vagy más értéket nem vehet át és a megbízó I. rendű alperes kockázatára kötelezettségeket nem vállalhat. Rögzítették, hogy a szerződés alapján a II. rendű alperesre háruló feladatokat annak ügyvezetője, T.J. látja majd el. T.J. közvetítésével 2004. október 21-én két szerződés jött létre a felperes és az I. rendű alperes között; az egyiket megbízási, a másikat bizományosi keretszerződésnek nevezték meg. A megbízási keretszerződésnek címzett szerződésben a felperes azzal bízta meg az I. rendű alperest, hogy az eseti megbízásaiban adott utasításának megfelelően, az ő javára, de saját nevében értékpapírügyleteket kössön. A szerződés III/3.2. pontja szerint az ügyletek fedezetére szolgáló pénzüsszeget a felperes az I. rendű alperes pénztárába fizetheti be vagy az I. rendű alperes bankszámlájára utalhatja át, illetve az erre a célra felhasználható a felperes I. rendű alperesnél vezetett ügyfélszámlájának egyenlege is.

Az I. rendű alperes értékpapír letéti és ügyfélszámlát nyitott a felperes részére. A felperes 2004. november 2-án 2.300.000 forintot adott át a II. rendű alperes képviselőjében eljáró T.J.-nak. T.J. az I. rendű alperes által rendszeresített, megfelelően kitöltött és az I. rendű alperes cégbélyegzőjével ellátott két okiratot íratott alá a felperessel. Az okiratok szerint a felperes külföldi kibocsátású értékpapírok vásárlására adott az I. rendű alperesnek megbízást. T.J. a felperestől kapott pénzüsszeget az I. rendű alperes pénztárában befizette. Ezután 2004. október 21-én a felperes megbízásából eljáró T.L. értékpapír vásárlás céljára 2.000.000 forintot adott át T.J.-nak. Az előbbiekhöz hasonló módon elkészített, de hamis okiratot T.J. 2004. november 15-én íratott alá a felperes megbízottjával, T.L.-val. T.J. a 2.000.000 forintot az I. rendű alperes pénztárában nem fizette be, s azt az I. rendű alperes így a felperes ügyfélszámláján nem írta jóvá. T.J.-t a Nyíregyházi Városi Bíróság 24.B.2419/2005/46. számú ítéletében ötrendbeli, többek között a felperes sérelmére is üzletszerűen elkövetett csalás büntetésében bűnösnek mondta ki, és ezért szabadságvesztésre ítélte. Kötelezte, hogy a károsultak, köztük a felperes kárát is térítse meg. A büntető ítélet a felperes javára T.J.-t 2.000.000 forintban és annak 2004. november 1. napjától járó, a jegybanki alapkamatnak megfelelő kamataiban marasztalta. A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság 3.Bf.186/2007/11. számú ítéletével a büntetést súlyosbította, a magánfelek javára történt marasztalást csak a kamatok tekintetében módosította annyiban, hogy azt a törvényes késedelmi kamatokban állapította meg.

A felperes keresetében 2.000.000 forint és annak 2005. március 5-től járó törvényes késedelmi kamatainak megfizetésére egyetemlegesen kérte az alpereseket kötelezni.

Az alperesek a kereset elutasítását kérték.

Az elsőfokú bíróság az I. rendű alperest a keresetnek megfelelően marasztalta, a II. rendű alperessel szemben a keresetet elutasította. A döntését a következőkkel indokolta:

Az I. rendű alperes a II. rendű alperest értékpapírügyleteinek közvetítéséhez megbízottként vette igénybe. A Ptk. 350. § (2) bekezdésére, valamint a Ptk. 348. § (1) bekezdésére figyelemmel, a munkaviszonnyal összefüggő károkozó magatartás nem csak a munkakörbe tartozó feladatok teljesítése során tanúsítható. Az alkalmazottként való felelősség szabályainak alkalmazását nem zárja ki az, ha az alkalmazott munkaköri feladataiba nem tartozó vagy a munkáltató által kifejezetten tiltott tevékenységgel okoz harmadik személynek kárt. A II. rendű alperes a megbízási jogviszonnyal összefüggésben okozott kárt a felperesnek. A magatartásáért a Ptk. 350. § (2) bekezdése alapján megbízója, az I. rendű alperes felel. A II. rendű alperes Ptk. 350. § (2) bekezdésén alapuló kártérítési felelőssége szempontjából nincs jelentősége annak, hogy a II. rendű alperes, illetve a nevében eljáró T.J. a megbízása kereteit túllépve okozta-e a kárt vagy sem. Minthogy az I. rendű alperes az alkalmazottként való felelősség szabályai szerint felel, a II. rendű alperes nem volt marasztalható.

Az I. rendű alperes fellebbezésében az első fokú ítélet részbeni megváltoztatását és a kereset vele szemben való elutasítását kérte. Azzal érvelt, hogy a tőkepiacról szóló 2001. évi CXX. törvény 3. § (2) bekezdése értelmében a II. rendű alperes álképviselőként járt el, ezért a felperessel a Ptk. 221. § (2) bekezdése és 486. § (3) bekezdése alapján őt nem, hanem csak a II. rendű alperest terhelheti kártérítési felelősség. Álláspontja szerint a Ptk. 350. § (2) bekezdése alkalmazásának nem volt helye, mert a felperes kárát nem a II. rendű alperes okozta megbízotti minőségében, hanem T.J. volt a károkozó, aki bűncselekményt is elkövetett a károkozó magatartásával. A büntetőbíróság ezért helyesen kötelezte T.J.-t a Pp. 339. § (1) bekezdése alapján kártérítésre. A károkozásakor T.J. nem a II. rendű alperes ügyvezetőjeként járt el, ezért a magatartása nem értékelhető a II. rendű alperes magatartásaként. A büntetőperben hozott ítélet a Pp. 4. § (2) bekezdése értelmében a kártérítési felelősség vonatkozásában köti a polgári perben eljáró bíróságot is. A Ptk. 350. § (2) bekezdésének alkalmazása bírói mérlegeléstől függ, s általában csak akkor indokolt, ha a megbízottra méltánytalan lenne a Ptk. 350. § (1) bekezdésén alapuló, a megbízóval való egyetemleges felelősség megállapítása. Adott esetben a Ptk. 350. § (2) bekezdésének alkalmazását alátámasztó indokok nem álltak fenn. Az összecszerűséget sem tartotta kellőképpen bizonyítottnak. Hangsúlyozta, hogy a károsodásában maga a felperes is közrehatott. A megbízási keretszerződés III/3.2. pontja szerint ugyanis a befizetéseket csak közvetlenül az ügyfélszámlára teljesíthetett volna a felperes. A Ptk. 340. § (1) bekezdésére és a Ptk. 4. § (1) bekezdésére figyelemmel, a felperesnek a kárát részben magának kell viselnie.

A felperes fellebbezési ellenkérelme az első fokú ítélet helybenhagyására irányult.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg és az I. rendű alperes felelősségére nézve, helytálló jogi következtetésre is jutott.

A Ptk. 350. § (2) bekezdése akként rendelkezik, hogy „állandó jellegű megbízási viszony esetében, továbbá, ha a megbízó és a megbízott egyaránt gazdálkodó szervezet, a bíróság a károsult és a megbízó viszonyában az alkalmazottak károkozásáért való felelősség szabályait is alkalmazhatja.” A Ptk. 348. § (1) bekezdése értelmében, ha az alkalmazott a munkaviszonyával összefüggésben harmadik személynek kárt okoz, jogszabály eltérő rendelkezése hiányában a károsulttal szemben a munkáltató felelős.

A törvény idézett rendelkezése értelmében a Ptk. 350. § (2) bekezdése olyan alternatív rendelkezést tartalmaz, miszerint állandó megbízási jogviszony esetén, továbbá ha mindkét szerződő fél gazdálkodó szervezet, a megbízott által e minőségében okozott károk megtérítésére akár a Ptk. 350. § (1) bekezdése, akár a Ptk. 348. § (1) bekezdése alkalmazható. A törvényben biztosított lehetőségek közötti választás kizárólag bírói mérlegeléstől függ, amelynek során a károsultnak a kára megtérítéséhez fűződő érdekeire, valamint a megbízottnak a munkavállalóéhoz hasonló jogi helyzetére egyaránt figyelemmel kell lenni. A perbeli esetben az elsőfokú bíróság így nem sértett jogszabályt azzal, hogy a Ptk. 350. § (2) bekezdésének alkalmazására lehetőséget látott.

Az I. rendű alperes kártérítési felelőssége egyébként a Ptk. 350. § (1) bekezdése alapján is megállapítható lett volna. Az I. rendű alperes ugyanis meg sem kísérelt olyan tényeket bizonyítani, amelyek a megbízott kiválasztásában, utasításokkal ellátásban, ellenőrzésében való vétlenségét alátámasztották volna.

Jogi személy nevében természetesen csak alkalmazottai és tagjai járhatnak el. Ezért T.J. a II. rendű alperes tagjaként és ügyvezetőjeként járt el az értékpapírügyletek fedezetére szolgáló pénzek átvételénél. Cselekedetei ezért a II. rendű alperes cselekedeteinek számítanak. A felperes a kárát azonban nem kizárólag szerződésen kívüli tiltott cselekmény folytán szenvedte el. A felperes és az I. rendű alperes között szerződéses viszony is fennállt. A felperes az értékpapírügyletek fedezetére szolgáló pénzüsszeg átadása során ugyanis figyelmen kívül hagyta a megbízási keretszerződés III/3.2. pontját, amely szerint az e célú pénzeszközöket vagy az I. rendű alperes pénztárában készpénzben, vagy az alperes bankszámlájára való átutalással, vagy az ügyfélszámlán való rendelkezésre tartással kell biztosítani. Az I. rendű alperest ezek valamelyikének fennállása esetén terheli az a felelősség, melyet a jogszabály a megbízó terhére előír. A felperes saját felelősségére és veszélyére cselekedett, amikor ezektől eltérő fizetési módot választott és az I. rendű alperesnek szánt összeget a II. rendű alperes ügyvezetőjének adta át. A Ptk. 4. § (1) bekezdésében foglalt, a tisztességes és jóhiszemű joggyakorlás alapvető követelményébe ütközne, ha a felperes e szerződésellenes magatartása jogi következmények nélkül maradna és az I. rendű alperestől a teljes kárának megtérítését követelhetné. Mivel a felperes és az I. rendű alperes közötti viszonyban nem kizárólag a szerződésen kívüli károkozás szabályaira, hanem a szerződéses jogviszonyra is tekintettel kellett lenni, a kármegosztás lehetőségét a Ptk. 348. § (1) bekezdése nem zárta ki. A

kármegosztás azért sem volt kizárt, mert az I. rendű alperes felelőssége a fentebb kifejtettek szerint a Ptk. 350. § (1) bekezdése alapján is megállapítható lett volna.

Az ítélet tábla mindezért a Ptk. 4. § (1) bekezdésére figyelemmel, a Ptk. 340. § (1) bekezdése alapján kármegosztást alkalmazott. A felperes felróható közrehatásának arányát 25%-ban állapította meg és ennek megfelelően a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján az első fokú ítéletet részben megváltoztatva, a marasztalási összeget leszállította.

Az I. rendű alperes fellebbezése csak kisebb részben volt eredményes, ezért a Pp. 239. §-a szerint alkalmazandó Pp. 81. § (1) bekezdése alapján köteles a felperes fellebbezési részperkötségét megfizetni.

A felperes illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt fellebbezési illetéket a felperes és az I. rendű alperes a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján pervesztességük arányában kötelesek az államnak megtéríteni.

Budapest, 2008. február 8.

. Molnár Ambrus s. k. a tanács elnöke, Dr. Szücs József s. k. előadó bíró, Dr. Németh László s. k. bíró